

NOTARITE KOJA 2016. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

I Koja koosseis ja juhtimistegevus

2016. aasta alguses oli Notarite Koja liikmete arv 94. Ametitegevus oli peatatud kahel notaril. Aasta teises kvartalis lahkus notari ametist Mati Allik. 2016. aasta lõpus oli koja liikmete arv 93, aktiivselt töötas 91 notarit.

Notarite Koja aastakoosolek toimus 11.03.2016. Notarite Koja eestseisuse istungid toimusid aasta jooksul 10 korral.

II Kandidaaditeenistus

2016. aasta lõpu seisuga oli teenistuses 5 notarikandidaati, kellest üks viibis palgata puhkusel. Kandidaaditeenistust koja juures jätkasid Aimi Leht, Eve Põtter ja Mall Vendel. Koja juures töötas 0,2 kohaga Katrin Sepp. Notarikandidaadid osalesid koja ülesannete täitmisel, sh rahvusvahelise koostöö arendamisel, eelnõude kohta arvamuste ja ettepanekute koostamisel ning koolituste korraldamisel.

III Notarite ametitegevus

2016. aastal tegid notarid kokku 292 247 ametitoimingut, mis on 0,8% rohkem kui 2015. aastal (289 870). 2016. aastal tehti notari kohta keskmiselt 3212 ametitoimingut. 2015. aastaga võrreldes suurenes ametitoimingute arv või jäi peaaegu samaks 13 tööpiirkonnas. Toimingute arv notari kohta vähenes protsentuaalselt enim Võrumaal, mõnevõrra vähem Ida-Virumaal.

Järgnevas tabelis on toodud toimingute koguarv Eestis ja keskmine toimingute arv notari kohta aastatel 2005-2016.

Aasta	Toimingute koguarv Eestis	Notari kohta keskmiselt
2005	686 664	8 477
2006	739 718	8 219
2007	576 285	5 941
2008	460 602	4 606
2009	330 529	3 305
2010	290 081	2 991
2011	281 490	2 872
2012	285 565	3 006
2013	292 008	3 123
2014	296 474	3 205
2015	289 870	3 168
2016	292 247	3 212

Ametiteenuseid osutasid notarid 2016. aastal kokku 2908 korral (võrdluseks: 2015. a 3058 korral).

Täpsemad andmed ametitegevuse statistika kohta leiduvad käesoleva aruande lisades 1–7.

IV Notari teenuse kättesaadavus ja klienditeenindus

Teenuse kättesaadavusega 2016. aastal probleeme ei esinenud. Ooteagade kindlakstegemiseks viidi läbi kolm küsitlust.

Märtsis toimus küsitlus tõestamistoiminguks planeeritava aja väljaselgitamiseks. Juulis toimus pisteline kontroll, mille käigus uuriti Tallinnas korteri müügilepingu tõestamise ooteaegu. Kontrolli tulemustest lähtuvalt sai kinnisvaratehinguid teha keskmiselt 3-4 tööpäeva jooksul.

Septembris viidi läbi veebipõhine küsitlus, mille raames uuriti eelkõige väljaspool bürood tehtavate ametitoimingute ooteaegu (sh osalemine mitme maja baasil moodustatud korteriühistu üldkoosolekul). Samuti sisaldas küsitlus kinnisvaratehingute, pärimismenetluse algatamise ja osaühingu asutamise ooteaegu.

Küsitluse tulemused näitasid, et kinnisvaratehinguid sai teha keskmiselt 3 päeva jooksul, pärimismenetlust algatada ja osaühingut asutada keskmiselt 2 päeva jooksul. Lühimad ooteajad olid Läänemaal, Põlvamaal ja Hiiumaal, kus kõiki toiminguid (sh väljaspool bürood) sai teha 1-2 päeva jooksul. Ooteaeg korteriühistute üldkoosolekutel osalemiseks oli keskmiselt 2 nädalat, muude väljaspool bürood tehtavate ametitoimingute puhul keskmiselt 1-2 nädalat.

V Infotehnoloogia

- E-notar 3 ja digitõestuse projekt ning e-notari infosüsteemi arendused

2016. aasta septembris valmis notari ja kliendi vahelist interaktiivset ja turvalist suhtlust võimaldava E-notar 3 eel- ja ärianalüüs, mille viis läbi Trinidad Consulting OÜ. Analüüsi läbiviimist toetati Euroopa Liidu struktuurifondi vahenditest taotlusvoorus „Avalike teenuste arendamise eel-, äri- ja kasutatavuse analüüside läbiviimine“.

Pärast E-notar 3 eel- ja ärianalüüsi valmimist jätkus koostöös Registrate ja Infosüsteemide Keskusega E-notar 3 projekti ettevalmistamiseks. Samuti jätkus koostöös Justiitsministeeriumiga digitõestuse projektiks vajalike seadusemuudatuste väljatöötamiskavatsuse ettevalmistamine.

Eeltaotlus E-notar 3 ja digitõestuse projektile (sh tarkvara arendus, riistvara ja turvaauditid) Euroopa Liidu struktuurifondist toetuse saamiseks on kavas esitada 2017. aasta I kvartalis.

E-notari infosüsteemis viidi aasta jooksul läbi mitmeid olulisi arendustöid uute teenuste arendamiseks, infosüsteemi funktsionaalsuse parendamiseks ja kasutajamugavuse tõstmiseks. Kokku toimus E-notaris 11 suuremat versiooniuuendust.

Riigi turvalist infovahetust võimaldava X-tee uuele versioonile üleminek puudutas ka e-notarit ja pärimisregistrit. Riigi Infosüsteemi Ameti ajakava kohaselt pidid andmekogud oma teenused uuele X-tee versioonile üle kolima hiljemalt 1. maiks 2016 ning e-notar ja pärimisregister olid ühed vähestest, mis sellega tähtaegselt hakkama said.

Pärimisregistrile loodi uus avalik X-tee teenus, mille tellisid Notarite Kojalt Maksu- ja Tolliamet ning Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda. Teenus võimaldab teha

pärimisregistrisse masspäringuid riigiportaalis üksikpäringute tegemise asemel. Samuti toimus infosüsteemile kasutajate kaasaaegsemate monitoride jaoks IT-toe lisamine.

Lisaks tehti väiksemaid kasutajamugavust lisavaid arendusi, millele e-notari kasutajad olid tähelepanu juhtinud. Regulaarselt toimusid e-notari töörühma kohtumised, kus vaadati üle tehtud arendused ja arutati kasutajatelt laekunud ettepanekuid.

- Apostilliregistri arendus e-apostillide väljastamiseks

2016. aasta oktoobris rahuldati Euroopa Liidu struktuurtoetuste taotlusvoorus „E-residentidele suunatud avalike teenuste kaasajastamine“ Notarite Kojale apostilliregistri projekti täistaotlus.

Projekti eesmärgiks on uue apostilliregistri loomine, mis võimaldab väljastada e-apostille ja kontrollida elektroonilisel teel apostillide ehtsust.

Pärast riigihanke läbiviimist sõlmiti projekti arendusleping AS Andmevaraga. Projekti arendused valmivad kavakohaselt 2017. aasta mai lõpus. Järgneb BHC Laboratory OÜ läbiviidav turvaaudit, mis valmib juuni lõpuks.

- Pärimisregistri tegevus

2016. aasta jooksul tehti pärimisregistrisse kokku 31 616 kannet, millest notarid tegid e-notari kaudu 31 354 kannet. Pärimismenetluse algatamise kandeid tehti 10 575 ja pärimistunnistusi tõestati 10 360. Kohtud tegid pärandvara hoiumeetmete rakendamise kohta 82 kannet.

Notarite Koda tegi 8 kannet kohtutäituri poolt enampakkumisel pärandvara ühisuse osa võõrandamise kohta. 2016. aasta jooksul tehti pärimisregistrisse portaali eesti.ee kaudu 141 koduse testamendi kannet. Pärimisregistrisse tehti neli kannet Baseli testamendiregistri loomise konventsiooni alusel Leedust saanud teate alusel.

Euroopa Testamendiregistri (ENRWA) kaudu saabus Notarite Kojale kokku 64 päringut, neist 39 Austriast, 15 Prantsusmaalt, 5 Hollandist, neli Luksemburgist ja üks Slovakiast. Päringute alusel ühtegi testamenti ei leitud. ENRWA kaudu on 4 Eesti notarit teinud kokku 6 päringut.

Justiitsministeeriumi kaudu esitati Vene Föderatsioonist saanud õigusabitaotlusena 7 päringut. Ühel juhul esitas Pihkva kohus pärimisregistrist andmete saamiseks päringu otse Notarite Kojale.

Mõnel juhul on taotluse pärimisregistrist andmete saamiseks esitanud Eesti ametiasutused (nt Politsei- ja Piirivalveamet, kohtud).

VI Notarite järelevalve, distsiplinaarasjad ja aukohus

2016. aastal toimus korraline kohapealne kontroll viie notari tegevuse üle.

Järelevalve aktides toodi välja järgmised positiivsed tähelepanekud:

1. Kinnisasja võõrandamise lepingutes on poolte kinnituste hulgas leitavad ka näiteks kinnitused lepingu esemega kaasnevate piirangute või nende puudumiste kohta, samuti kinnitused lepingu eseme seisukorra kohta.

2. Tõestatud lepingutest nähtub, et notar selgitab läbi müüja kinnituste välja, kas lepingu esemega on seotud vaidlusi, kas kinnistusosakonnale on esitatud kinnistamisavaldusi, mida kinnistusraamatu elektroonilises andmebaasis ei nähtu ning kas lepingu esemel võiks olla varjatud puudusi, kes kortermaja haldab, kui selles ei ole asutatud korteriühistus, kas objekt on kindlustatud ning kas kinnistule on olemas ligipääs.
3. Lepingutes on märgitud, millisel eesmärgil ostja asja omandab, mis lihtsustab võimalike vaidluste lahendamist varjatud puuduste ilmnemisel.
4. Kinnisvara kinkelepingutes on selgitatud põhjalikult kinkelepingu tähendust ja tagajärgi, maamaksuvabastuse rakendamise võimalust ning isikliku kasutusõiguse seadmise võimalust.
5. Juhul kui pärimismenetluse algatamisel osalesid kõik pärijad, tõestas notar koos pärimismenetluse algatamise avaldusega ka pärijate ja üleelanud abikaasa avalduse omandiõiguse tunnistuse väljastamiseks.

Järelevalve aktides toodud negatiivsed tähelepanekud olid järgmised:

1. Juhul kui pärijad ise pärimistunnistuse saamiseks soovi ei avalda, siis ei väljasta notar pärimistunnistust ega võta pärijatega ühendust. Tulenevalt PärS § 166 lõikest 1 ja PärS § 171 lõikest 1 tuleb pärimistunnistus tõestada kohe, kui pärijad on välja selgitatud. Pärimisseadus ei nõua pärimistunnistuse tõestamiseks pärijate eraldi tahteavaldust.
2. Tehingu tõestamise päeval ei ole tehtud registritesse korduspäringuid. Registripäringud tuleks alati teha ka tehingu tõestamise päeval.
3. Volikirjades ja lepingutes ei ole märgitud osalejate e-posti aadresse. Juhul kui isiku e-posti aadress puudub, tuleks see asjaolu märkida notariaalakti.
4. Notariaalaktides puudus viide konkreetsele dokumendile, mille alusel isik on tuvastatud. TõS § 10 lõike 2 kohaselt märgib notar, millisel viisil ta osaleja isiku tuvastas. Notariaalaktides tuleks välja tuua konkreetse isikut tõendava dokumendi liik (nt pass, ID-kaart).
5. Hoiustamise raamatu pidamisel esinevad ebatäpsused, näiteks hoiustaja andmete, hoiustamise kuupäeva ja hoiustatu väljamaksmise kuupäeva märkimisel.
6. Pandiõiguse järjekoha muutmist ja hüpoteegi seadmist sisaldavate lepingute puhul on notari tasu arvestamisel jäetud tähelepanuta NotTS § 29 lõike 3 punkt 2, mille alusel on hüpoteegi seadmise või kustutamise ja järjekoha muutmise täistasu kordajad erinevad.
7. Notari ametitegevuse raamatus ei ole ametitoiminguga juures välja toodud notari tasu võtmise alust. Ametitoiminguga seotud kulude sissenõudmisel peab notari tasu maksmiseks kohustatud isik hüvitama notarile vaid põhjendatud kulud. Notaril on võimalik ametitoiminguga seotud kulude hüvitamist nõuda üksnes kulupõhiselt. Igal kliendile esitataval arvel peab olema selgelt ja arusaadavalt kajastatud, milline on kliendilt notarile hüvitatav kulu (nt postikulu).

Kaugjärelevalve korras viidi läbi 5 veebipõhist küsitlust – aasta alguses ehitus- ja kasutuslubade kohta info märkimisest kinnisvara võõrandamise lepingutesse, märtsis tõestamistoiminguks planeeritavast ajast, aprillis büroode ligipääsetavusest ning juulis ja septembris notaribüroode ooteaegadest.

Distsiplinaarmenetlusi ja aukohtu menetlusi 2016. aastal ei algatatud.

VII Koostöö Justiitsministeeriumi ja teiste ametiasutustega ning praktika ühtlustamine

Seoses õigusaktide muudatuste ettevalmistamise ja jõustunud seaduste rakendamisega jätkus koos-töö Justiitsministeeriumi, Siseministeeriumi, Välisministeeriumi, samuti Riigikogu õiguskomisjoni ja teiste asutuste ametnikega.

Notarite seisukohtade paremaks esindamiseks edastas koda õigusaktide eelnõud arvamuse avaldamiseks notaritele. Laekunud seisukohtadega arvestati õigusaktide muutmiseks esitatavate ettepanekute tegemisel.

Arvamused esitati järgmiste õigusaktide eelnõude ja väljatöötamiskavatsuste kohta:

- 1) abieluvararegistri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu;
- 2) kohtutäituri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu;
- 3) äriseadustiku ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise eelnõu;
- 4) tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu;
- 5) konkurentsiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu;
- 6) riigi õigusabi seaduse ja kriminaalmenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu;
- 7) kinnisasja sundvõõrandamise seaduse, maakatastriseaduse, maakorraldusseaduse ja nendega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu;
- 8) perekonnaseisutoimingute seaduse ning rahvastikuregistri seaduse muutmise seaduse eelnõu;
- 9) justiitsministri määruse „Üldise õigusnõustamise sihtgrupp ja õigusvaldkonnad ning selle nõustamise kättesaadavuse parandamiseks antava toetuse jagamise tingimused ja kord“ eelnõu;
- 10) seaduseelnõu väljatöötamiskavatsus e-residentsuse projekti raames tõestamise seaduse jt notariaadialaste seaduste muutmiseks;
- 11) riigi õigusabi seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus;
- 12) kohtulike registrite andmete ja toimikudokumentidega tutvumisega ning väljatrükkide väljastamisega seonduvalt seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus;
- 13) seaduseelnõu väljatöötamiskavatsus vandetõlkide ja patendivolünike tegevuse korraldamiseks ning vabade õiguselukutsetega seonduvate riigi ülesannete kokku tõmbamiseks.

Tarvo Puri, Anne Saaber ja Anneli Alekand osalesid Riigikogu õiguskomisjonis toimunud aruteludel.

Notarite praktikas tõusetunud küsimuste ja erinevate õigusaktide tõlgendamisel tekkinud probleemide lahendamiseks pöördus Notarite Koda 2016. aastal järelepärimistega Justiitsministeeriumi, Siseministeeriumi, rahapesu andmebüroo jt asutuste poole.

Aasta jooksul toimusid arutelud justiitsministri, Justiitsministeeriumi asekanterite, vabakutsete talituse ning eraõiguse talituse ametnikega.

Praktika ühtlustamist puudutavaid küsimusi arutati aktiivselt notarite õppepäevadel ja seminaridel. Juriidilisi küsimusi ja õiguspraktikat puudutavaid arutelusid kajastati Google keskkonnas asuvas Notariakadeemia foorumis. Samas keskkonnas asuvasse failikogusse on salvestatud koolitusmaterjalid ja -konspektid, olles kättesaadavad kõigile Notariakadeemiaga liitunudile.

Jätkus Rahandusministeeriumi juures tegutseva rahapesu tõkestamise nõukoja töö, milles osales Eve Strang.

VIII Avalikud suhted ja sisekommunikatsioon

2016. aastal jätkas ilmumist notarite ja Notarite Koja tegemisi kajastav ajakiri Notar Bene. Kokku ilmus aasta jooksul kolm Notar Bene numbrit, sealhulgas oktoobris klientidele suunatud number.

Facebookis asuva NotarBooki leheküljel avaldati kokku 57 nõuandvat postitust, samuti jagati hulgaliselt meedias ilmunud notarite artikleid ja muid lugejatele kasulikke infomaterjale. NotarBookis said vastuse ligi 30 kasutajatelt laekunud küsimust. 2016. aasta lõpuks oli NotarBookiga liitunud üle 1550 kasutaja.

- Notaribüroode avatud uste päev

Euroopa tsiviilõiguse päeva tähistamise ja Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu (CNUE) projekti "Notarid kohtuvad kodanikega" raames toimus 1. novembril notaribüroode avatud uste päev, milles osalesid kõik notaribürood. Nõu saamiseks pöördus notarite poole kokku 742 inimest. Tallinnas külastas notareid kokku 271, Tartus 88, Saaremaal 65 ja Ida-Virumaal 63 inimest. Notari kohta toimus keskmiselt 8 ja büroo kohta *ca* 12 nõustamist. Kõige rohkem huvilisi külastas Heli Mõttuse bürood, kus nõustati tööpäeva vältel 50 inimest.

Ülekaalukalt küsiti notarilt nõu pärimise nüansside ja testamendi kohta, hulgaliselt esitati ka kinnisvaratehingute, abielu lahutamise ja ühisvara jagamise teemalisi küsimusi.

Meedias kajastati avatud uste päeva erinevates väljaannetes kokku 60 korral. Paljud väljaanded avaldasid aktiivselt Notarite Koja pressiteadet ning järeleteadet. Lisaks eelnevalt kokkulepitud intervjuudele Terevisioonis ja Äripäevas kajastati avatud uste päeva mitme väljaande poolt ka omal algatusel (sh TV3, Võrumaa Teataja, Meie Maa, Nädaline, MK Estonia, PBK 1 jt). Samuti levitati aktiivselt Notarite Koja Facebooki leheküljel avaldatud infot.

- Notarite esinemine kongressidel ja seminaridel

Notarid esinesid ettekannetega järgmistel kongressidel ja seminaridel:

- 1) 10.-12. juunil toimus Kvarelis Gruusia notariaadi 20. aastapäevale pühendatud rahvusvaheline konverents. Tiit Sepp esines konverentsil ettekandega notarist kui nõustajast.
- 2) 16.-18. augustil esines notar Aivar Mesikäpp ettekandega Moskvaa rahvusvahelisel seminaril, tutvustades notarite igapäevatöö infotehnoloogilisi võimalusi.
- 3) 16. septembril esines Priidu Pärna ettekandega Riias toimunud rahvusvahelisel konverentsil „Kinnisvaratehingud – probleemid ja lahendused. *Ex-ante* hinnangud võimalikule Läti seaduseelnõule".

- 4) 13. oktoobril esines Priidu Pärna ettekandega „Ajalooliste võimude arhitektuurilised ja ikonograafilised väljendused Eestis“ 34. Eesti Õigusteadlaste päeval.
- 5) 19.-22. oktoobril esines Priidu Pärna Pariisis Rahvusvahelise Notarite Liidu (UINL) 28. kongressil ettekandega teemal „Elektronilised notariaalaktid ja paberivaba tööprotsess“. Ettekandes käsitleti meie notariaadi arenguid IT-valdkonnas ja kõigi Eesti notarite poolt kasutatava E-notari infosüsteemi pakutavaid võimalusi. Samuti anti ettekandes ülevaade E-notari tulevikuvisionidest ja uutest väljakutsetest.

Notarite Koja ja notarite tegevuse kohta saadeti pressiteadete näol korduvalt infot Postimehele, Päevalehele, Äripäevale, BNSile, Eesti Rahvusringhäälingule ja kohalikele väljaannetele. Samuti vastati ajakirjanikelt laekunud küsimustele.

Äripäevas ilmus Tarvo Puri artikkel e-residentsuse teemal. Samuti ilmusid Äripäevas korduvalt Tarvo Puri ja Priidu Pärna nõuandvad soovitused.

Vikerraadios ja Maalehes jätkas nõustamist ning lugejate küsimustele vastamist Priidu Pärna.

Artikleid ja selgitavaid kommentaare jagasid notarid ka mitmetes maakonnalehtedes ning ajakirjades 60+ ja Tiiu.

Mitmed notarid esinesid lektorina Tartu Ülikoolis, samuti muudel koolitustel ja infopäeval. Samuti osalesid notarid ja kandidaadid nõustajatena Eesti Juristide Liidu Õigusapteegi tegevuses.

Meediakajastuste ulatusest, sagedusest ja tonaalsusest parema ülevaate saamiseks on käesolevale aruandele lisatud Balti Meediamonitoringu Grupi koostatud Notarite Koja meediaaudit (vt lisa 11).

IX Koolitused

2016. aasta alguses rakendus notarite uus täienduskoolituse kord. Hindamisperioodiks on 3 aastat ja selle jooksul tuleb koguda vähemalt 100 punkti, mida saab nii koolitustel osalemise kui ka nende läbiviimise, samuti õiguslaste artiklite avaldamise eest.

2016. aastal toimus 10 notarite koolitust. Koostöös Tartu Ülikooliga toimus 7 koolitust loengute ja seminaride vormis, neist 4 kahes grupis. Koolitused käsitlesid lepinguõigust, asjaõigust, rahvusvahelist eraõigust, perekonnaõigust, ehitusõigust ning võlaõigust. Mais toimus ühiskoolitus Pangaliiduga ning novembris kohtunikuabidega.

Jaanuaris ja veebruaris toimunud lepinguõiguse koolitustel osales 140 inimest. Sama populaarseks osutusid ka märtsis korraldatud pärimisõiguse koolitus ja septembris aset leidnud võlaõiguse koolitus.

Täpsema ülevaate ülikooliga koostöös toimunud koolituste ja osalejate arvu kohta annab käesoleva aruande lisa 12.

Aprillis toimus rahvastikuregistrisse välisriigi dokumentide sisestamise ja andmehõive teemaline tehniline ja meetodiline koolitus. Augustis toimus suveseminar Setomaa turismitalus.

11. novembril 2016 korraldas Notarite Koda koostöös Läti ja Leedu notariaatidega Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu (CNUE) ja Euroopa Komisjoni ühise koolitusprojekti raames koolituse piiriülestest pärimistest Euroopa Liidus. Koolitusel esinesid ettekannetega professor Anatol Dutta Regensburgi Ülikoolist, Maarja Torga Tartu Ülikoolist, Eve Põtter Eesti Notarite Kojast ning Tartu notar Edgar Grünberg. Lühiettekanded pärimismääruse mõjust tegid Läti ja Leedu notarid ning Rootsi Maksuameti ja Soome piirkondliku registriosakonna esindajad. Lisaks teoreetilistele aspektidele vaadeldi määruse praktilist rakendamist ning toimus näidisjuhtumi paneelarutelu. Kokku osales koolitusel 192 spetsialisti ja eksperti erinevatest Euroopa riikidest.

Lisaks toimusid veebruaris, mais, oktoobris ja detsembris koolitused bürootöötajatele.

X Rahvusvahelised suhted

Eesti notarid ja notarikandidaadid osalesid rahvusvaheliste töögruppide tegevuses ja esinesid erialakonverentsidel. Näiteks osaleti nii Rahvusvahelise Notarite Liidu (UINL) kui ka Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu (CNUE) kohtumistel ning jätkati tööd Euroopa Liidu Nõukogu testamendiregistrite liidestamise ekspertgrupis.

2015. aastal valiti Anne Saaber Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu (CNUE) juhatuse liikmeks 2016. aastaks. Juhatuse kohtumised toimusid igakuiselt Brüsselis.

Rahvusvahelise Notarite Liidu (UINL) Rahvusvahelise Notarite Koostöö Komisjoni (CCNI) tööst nii Valgevenes kui ka Ukrainas võttis osa Tiit Sepp. Komisjoni töö eesmärgiks on abistada erinevaid riike ladina notariaadi põhimõtete kohaldamisel ja arendamisel. Missioonide käigus nõustas ja auditeeris Tiit Sepp teiste seas näiteks Kasahstani, Ukraina ja Valgevene notariaate.

Aasta jooksul osaleti järgmistel UINL-i üritustel:

- 22.-23. aprillil osales Triin Tein UINL-i Euroopa Asjade Komisjoni (CAE) kohtumisel Podgoricas, Montenegros.
- 23.-26. augustil võttis Tiit Sepp osa UINL CCNI komisjoni tööst Minskis ja 25.-26. septembril Kiievis.
- 17. oktoobrist kuni 19. oktoobrini toimusid Pariisis UINL-i institutsioonide kohtumised. Eestit esindas ülemnõukogu töös Anne Saaber ning CCNI-s Tiit Sepp.
- 19.-22. oktoobril osales Priidu Pärna Rahvusvahelise Notarite Liidu (UINL) 28. kongressil Pariisis.
- 13.-15. novembril võttis Tiit Sepp osa Rahvusvahelise Notarite Koostöö Komisjoni (CCNI) tööst Kiievis.
- 18.-19. novembril osales Triin Tein CAE kohtumisel Barcelonas.

Aasta jooksul osaleti järgmistel CNUE üritustel:

- 12. jaanuaril osales Anne Saaber CNUE juhatuse uute liikmete ametisse määramisel Roomas.
- 29. jaanuaril võttis Edgar Grünberg osa CNUE pärimisõiguse koolituse sarjast Viinis (Euroopa notarite koolitus *Training II 2015–2017*).
- 8. veebruaril, 18. aprillil, 17. mail ja 19. septembril osales notar Anne Saaber CNUE juhatuse kohtumistel Brüsselis ning 14. novembril Wroclawis.

- 11. märtsil ja 9. detsembril osales Anne Saaber CNUE üldkogu istungil Brüsselis.
- 17. märtsil ja 15. septembril osalesid Eve Pötter ja Pirgit Laurits Brüsselis toimunud CNUE *Training II* seminari juhtrühma koosolekul videokonverentsi teel.
- 8. aprillil osales Eve Pötter Euroopa Notarite Võrgustiku (ENN) kohtumisel Bukarestis.
- 23.-24. mail toimunud Futuroloogia Foorumi liikmete esimesel kohtumisel Budapestis osalesid Tiit Sepp ja foorumi liige Katrin Sepp.
- 10.-12. juunil toimus Kvarelis Gruusia notariaadi 20. aastapäevale pühendatud rahvusvaheline konverents, millel osales Tiit Sepp.
- 17.-18. juunil osales Anne Saaber CNUE peassamblee kohtumisel Zagrebis.
- 9. juunil osales Eve Pötter CNUE pärimisasjade töögrupi kohtumisel Brüsselis.
- 6. juulil osales Eve Pötter Brüsselis toimunud CNUE perekonnaõiguse töögrupi kohtumisel videokonverentsi teel.
- 30. septembril osales Eve Pötter ENN-i raames korraldatud seminaril EL abikaasade ja registreeritud partnerite varaliste suhete määruste kohta Veneetsias.
- 1. novembril osalesid Katrin Sepp ja Ingmar Vali E-apostillide 10. Rahvusvahelisel Foorumil Haagis.
- 7.-8. novembril toimunud Futuroloogia Foorumi liikmete teisel kohtumisel Pariisis osalesid foorumi liige Katrin Sepp ja Ingmar Vali RIK-st.
- 12.-13. novembril osales Anne Saaber Poola notariaadi 25. aastapäeval Wroclawis.

Aasta jooksul osaleti järgmistel muudel välisüritustel:

- Eve Pötter osales Euroopa Liidu projekti *Empowering European Families* töögruppide kohtumistel Viinis 11. jaanuaril, 13.-14. juunil ning Utrechtis 21.-22. märtsil, 11.-12. aprillil ja 7.-8. novembril. Projekti eesmärk on analüüsida rahvusvahelise ja EL õiguse norme abikaasade, registreeritud partnerite ning elukaaslaste varalistes suhetes.
- 2. veebruaril, 3. mail ja 21. septembril osales Eve Pötter Euroopa Liidu Nõukogu e-Justice Euroopa testamendiregistrite liidestamise ekspertgrupi kohtumisel Brüsselis. Tegemist on Euroopa Liidu projektiga, mille tööd juhib Eesti Justiitsministeerium ja kus Notarite Koda osaleb partnerina.
- 25.-26. aprillil osales Andrei Lössenko Venemaa notariaadi 150. aastapäevale pühendatud rahvusvahelisel konverentsil Moskvas.
- 16.-18. augustil osales Aivar Mesikäpp Moskvas rahvusvahelisel seminaril, mille raames tutvustati notarite igapäevatöö infotehnoloogilisi võimalusi.
- 15.-16. septembril osalesid Tarvo Puri, Anneli Alekand, Inga Anipai, Andrei Lössenko, Priidu Pärna, Eve Strang ning Aimi Leht Riias Balti Notariaatide ümarlual ja rahvusvahelisel konverentsil „Kinnisvaratehingud – probleemid ja lahendused. *Ex-ante* hinnangud võimalikule Läti seaduseelnõule“.
- 5.-6. oktoobril osales Eve Pötter Euroopa Justiitskoostöö Võrgustiku (EJN) kohtumisel Brüsselis.
- 2. detsembril osalesid Tarvo Puri, Inga Anipai, Andrei Lössenko ja Eve Strang Leedu notari ameti 450. aastapäeval Vilniuses.

Toimused järgmised visiidid Eestisse:

- 29.-30. märtsil külastasid Saksa kolleegid Eestit, et arutada CNUE tegevusega seotud küsimusi. Kohtumisel osalesid Tarvo Puri, Anne Saaber ja Eve Pötter. Ühtlasi anti külalistele ülevaade e-notari infosüsteemist ning notaribüroo toimimist tutvustas Rainis Int.

- 13. aprillil külastasid Läti kolleegid Eestit, et tutvuda e-notari võimalustega igapäevatoos. Eesti e-lahendusi tutvustas Tarvo Puri.
- 21.-24. aprillil viibis Tallinnas Prantsuse notarite delegatsioon.
- 30. juunist kuni 1. juulini külastasid Eestit Moldova notarid. Visiidi peamiseks eesmärgiks oli tutvumine pärimismenetluse läbiviimisega. Kogemuste vahetamiseks külastasid Moldova kolleegid Annika Kuimeti, Kadri Pappeli ja Mariliis Parmase ühist notaribürood.
- 16. september külastas Notarite Koda prof Christoph Teichmann Würzburgi Ülikoolist, kohtumise teemaks äriühingute asutamine elektroonilisel teel. Kohtumisel osalesid Anne Saaber, Eve Pötter ning Justiitsministeeriumi ja RIK-i esindajad.
- 6.-7. detsembril toimus Tallinnas kohtumine Moskva Notarite Koja esindajatega. Külalisi võtsid kajas vastu Eve Strang, Kaitti Persidski ja Eve Pötter. Tööd e-notariga tutvustas Aivar Mesikäpp.

XI Dokumendihoidla tegevus

Dokumendihoidla 2016. aasta tegevuse põhieesmärgiks oli jätkuvalt notaribüroodelt hoiustamist vajavate dokumentide ja arhivaalide vastuvõtmine ja nende säilivuse tagamine. Aasta jooksul võeti dokumendihoidlasse vastu ja korrastati edasiseks säilitamiseks ligi 14 000 toimikut, millega senise tegevuse tulemusena säilitamisele võetud toimikute kogumaht kasvas 253 888 toimikuni (vt lisa 8).

2016. aasta lõpuks oli dokumendihoidlasse säilitamiseks antud notaridokumentide maht *ca* 6500 jrm, mis moodustab 63,4% hoiupinna üldmahust (vt lisa 9).

Seoses notari tegevuse lõpetamise ja peatamise jätkamisega anti 2016. aastal Rahvusarhiivile üle Tartu notar Mati Alliku ja Tallinna notar Laura Sõmer-Arusoo dokumendid.

Vastuvõetud dokumentide hoiustamise kõrval on teiseks oluliseks tegevusvaldkonnaks arhiivipäringutele vastamine. Ühe kalendrikuu jooksul väljastati keskmiselt 1330 lehe mahus dokumente ja dokumendikoopiaid (vt lisa 10 päringute kohta aastatel 2005-2016).

Notaridokumentide nõuetekohaseks korrastamiseks tarniti möödunud aasta jooksul notaribüroodele *ca* 1000 arhiivikarpi ja enam kui 5500 toimikukaant.

Konfidentsiaalsete dokumentide hävitamise teenuse maht kasvas võrreldes eelnevate aastatega. Aasta lõpuks kasutas teenust 24 notarit ning aasta jooksul hävitatud dokumentide kogumaht ulatus 30,9 tuhande liitrini. Dokumentide hävitamise teenuse edasise osutamise osas oli aasta lõpus hinnatud dokumendihoidla võimalusi. Lähtudes nõuetekohaste ruumide puudumisest ja piiratud võimalustest teenuse mahtu oluliselt kasvatada otsustati alates 2017. aasta algusest lõpetada dokumendihoidlas dokumentide hävitamise teenuse osutamine.

XII Avaldused, järelepärimised ja kaebused

Oluliselt kasvas Notarite Kojale esitatavate hoiatuste hulk – neid laekus kokku 536 (võrdluseks: 2015. a 405 ja 2014. a 449). Lisaks laekus e-posti ja tavaposti teel üle 200 notarite tegevusega seotud järelepärimise. Endiselt esitatakse e-posti teel hulgaliselt võrkeelseid järelepärimisi.

Kogu aasta vältel esitati enim küsimusi pärimisõiguse, pärimisregistri andmete ja registripäringute tegemise kohta. Tavapäraselt esineb rohkesti küsimusi notari tasu ning perekonnaõiguse kohta. Aasta teises pooles sagesid mitme kinnisasja baasil moodustatud korteriühistute järelepärimised tegevuse jätkamise kohta.

Endiselt laekus kojale päringuid notaribüroodes isikuandmete töötlemise põhjuste kohta. Väljaspool tööülesannete täitmist isikuandmete töötlemise juhtumeid ei esinenud.

Samuti laekus kojale nii telefoni kui e-posti teel hulgaliselt järelepärimisi notaribüroodest. Enamasti olid need seotud pärimismenetluse, pärimisregistris sisalduvate andmete, perekonnaõiguse, välisriikide dokumentide ja apostillimisega.

2016. aastal laekus kojale notarite tegevuse kohta kokku 34 kaebust (võrdluseks – 2015. aastal esitati 18 kaebust, 2014. aastal 31 ja 2013. aastal 44). Seega on kaebuste arv võrreldes eelmise aastaga kasvanud, kuid endiselt madal. Võib tõdeda, et suur osa kaebusi on seotud arusaamatuse või kommunikatsiooniprobleemidega. Samuti on mitmete pöördumiste puhul vajanud klient hoopis ametitoiminguga seotud lisaselgitusi.

XIII Muu tegevus

- Asendajate määramine

2016. aastal määrati Notarite Kojalt notaritele asendajaid vastavalt notaritele asendajate nimetamise korrale kokku 92 juhul, neist koja teenistuses olevaid kandidaate 81 juhul. Notareid asendati kandidaatide poolt kokku 291 tööpäeva (2015. aastal 283 tööpäeva).

Kolme notarikandidaadi keskmiseks asenduskoormuseks kujunes 97 tööpäeva. Seega moodustas notarite asendamine koja juures teenistuses olevate kandidaatide tööajast kokku ligemale 44%.

Asenduspäevade statistika 2016. aastal:

Kandidaat	Asenduspäevad 2016
Aimi Leht	115
Mall Vendel	106
Eve Pötter	70

- Notari tasu maksmisest vabastamine

2016. aastal vähenes notari tasu maksmisest vabastamiste arv ja summa. Tasu maksmisest vabastati 92 isikut kokku 12 492 euro ulatuses. Klientide poolt tagastati Notarite Kojale 1224 eurot. Võrdluseks: 2015. aastal vabastati notari tasu maksmisest 107 isikut kokku 20 649 euro ulatuses, 2014. aastal 123 isikut kokku 17 120 euro ulatuses.

- Toetati ajakirja Juridica väljaandmist, Eesti Õigusteadlaste päevade korraldamist, Euroopa

Lepinguõiguse Ühingu (SECOLA) 15. aastakonverentsi korraldamist Tartus, Eesti Harjutuskohtu Seltsi ja Tartu Ülikooli õigusteaduskonna osalemist rahvusvahelisel kaubandusõiguse harjutuskohtuvõistlusel.

